

واعظ‌القدر

مروری بر فعالیت سیاسی و انقلابی آیت‌ا...واعظ طبسی تا بهمن ۵۷

دوران جوانی آیت ا...واعظ طبسی، با مبارزات ضد استعماری ملت ایران به رهبری آیتا... کاشانی مقارن بود. او در آن روزها هنوز دانش‌آموز دبیرستانی بود، ولی از مسائل سیاسی اطلاع داشت. در اوایل دهه ۱۳۳۰ با شهید نواب صفوی آشنا شد. سفر نواب به مشهد در این روزها که با سخنان خود در مدرسه نواب، شور بی‌حدی در همه طلاب جوان ایجاد کرده بود، تصمیم وی را برای مبارزه تقویت کرد.

۷ ماه متوع المنبری و بازداشت به دستور ساواک

پس از ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و آغاز دوره اختناق، مبارزه علیه رژیم شاه، شکل پنهانی به خود گرفت و در سال ۱۳۳۵ این مبارزه علنی شد. آیت ...ا طبسی در روز ۱۴ تیر ۱۳۴۰، زمانی که در سرای محمدیه مشهد درباره عدل زمامداران صحبت می‌کرد، مورد اعتراض ساواک قرار گرفت. مأموران امنیتی شاه، جلسه سخنرانی وی را تعطیل و او را به مدت هفت ماه ممنوع‌العنبر کردند، تا این که فشار مردم، این ممنوعیت را لغو کرد. پس از تصویب لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی و رفراندوم شاه، آیت‌ا... طبسی در سال ۱۳۴۱، به دنبال ایراد چند سخنرانی دستگیر و پس از چند روز به زندانی در تهران منتقل شد. وی پس از چندی آزاد شد و به خراسان مراجعت کرد، ولی دست از مبارزه بر نداشت و با ایراد سخنرانی‌های افشاگرانه به مبارزه با رژیم پهلوی پرداخت.

فعالیت انقلابی در کنار رهبر معظم انقلاب

فعالیت‌های مهم و اثرگذار آیت‌ا... واعظ طبسی در فروردین ۱۳۴۲ موجب شد تا در کمیسیون امنیت استان دستگیری مجدد او مطرح شود (آرشیو مرکز اسناد انقلاب اسلامی شعبه خراسان) و شهرپانی مشهد روز پنجم فروردین آیت ا... طبسی و شیخ حسن کافی را دستگیر کرد و به ساواک تحویل داد. وی پس از آزادی، در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ در منزل آیت‌ا... حاج آقا حسن قمی درباره «حکومت‌روحانی و مادی» سخنرانی کرد. وی همراه آیت‌ا... سید علی خامنه‌ای و سید عبدالکریم هاشمی نژاد در جلساتی که در شب‌های پنج‌شنبه در منزل آیت‌ا... العظمی میلانی و با حضور او تشکیل می‌شد، شرکت می‌کرد.

سخنرانی در محفلی با حضور امام(ره) و درج نام در فهرست واعظان سیاسی

وی در ۱۸ فروردین ۱۳۴۲ همراه دیگر قشرهای جامعه به دیدار امام خمینی (ره) شتافت و در ۲۸ فروردین همراه آیت‌ا... شیخ محمدرضا محامی با امام (ره) دیدار کرد. وی در این مجلس به سخنرانی پرداخت

که پس از این سخنرانی در راه‌آهن قم بازداشت شد. از آن پس نام آیت ا... طبسی در ردیف واعظان سیاسی توسط ساواک ثبت شد. با همکاری آیت ا...ا طبسی و آیت‌ا... سید علی خامنه‌ای و سید عبدالکریم هاشمی‌نژاد، اندیشه امام خمینی (ره) به مردم خراسان شناسانده شد. خدمات وی تنها به اقدامات سیاسی محدود نمی‌شد، بلکه در زمان وقوع سوانح طبیعی و ... نیز کوشش‌هایش چشمگیر بود؛ از جمله در زلزله جنوب خراسان در شهریور ۱۳۴۷ و زلزله مخوف طیس در سال ۱۳۵۷ که همکاری آنها تأثیر بسیار چشمگیری بر مردم رنج‌دیده گذاشت. آیت‌ا... طبسی در سال ۱۳۵۱، در درس خود در مسجد ملاهاشم به انتقاد از سیاست‌های رژیم شاه پرداخت، در ۱۸ تیر ۱۳۵۴ به همراه روحانی مبارز سید عبدالکریم هاشمی‌نژاد به اتهام اقدام علیه امنیت کشور بازداشت و در بیستم خرداد ۱۳۵۶ از زندان آزاد شد. پس از آن او بار دیگر در مسجد ملاهاشم به تدریس پرداخت. ایشان با روحانیت مبارز سطح کشور ارتباط نزدیک داشت و از نزدیک با آیت‌ا... سید محمود طالقانی و آیت‌ا... شهید سید محمدرضا سعیدی مرتبط بودو از مبارزات شهید اندرزگو حمایت می‌کرد. وی در ششم مرداد ۱۳۵۶ در چهلمین روز درگذشت دکتر علی شریعتی، در منزل استاد محمدتقی شریعتی همراه آیت‌ا... سید علی خامنه‌ای و سید عبدالکریم هاشمی‌نژاد حضور یافت. آن مرحوم در سوم آبان ۱۳۵۶ و در جریان شهادت آقا مصطفی خمینی، در مجلس ترحیم ایشان در مسجد حاج ملاهاشم شرکت کرد و همراه تعداد دیگری از روحانیت مبارز خراسان پس از گرامیداشت روز هفتم درگذشت آقا مصطفی خمینی، تلگرافی به خدمت امام خمینی (ره) در نجف مخابره کرد. او همچنین در دی ۱۳۵۶ و پس از انتشار مقاله ای در یکی از روزنامه ها، همگام با علمای دیگر مشهد، درس خود را تعطیل کرد. آیت‌ا... طبسی در همه فراز و فرودهای انقلاب ۱۳۵۷ از پیشگامان انقلاب در ایران بود (انقلاب اسلامی به روایت اسناد ساواک، ۳/۳۰۳۵). وی در ۲۱ خرداد ۱۳۵۷ همراه با دیگر هم‌زمان خود به اتهام تهیه و توزیع اعلامیه علیه رژیم شاه، به وسیله مأموران کمیته مشترک ضد خرابکاری دستگیر شد و این بازداشت مورد اعتراض

ویژه‌نامه روزنامه *فرسان* به مناسبت ار تحال آیت‌ا...واعظ طبسی شنبه ۱۵ اسفند ماه ۱۳۹۴ - ۲۵ جمادی‌الاول ۱۴۲۷

خادم‌سخت‌کوش‌انقلاب

یار امام(ره)

مرحوم آیت ا... طبسی در کلام امام راحل(ره)

امام راحل در دیدار آیت ا...واعظ طبسی با ایشان ، فرمودند: «من به شما از دو حیث ارادت دارم، به خاطر خودتان و به خاطر مرحوم والدتان، چه بسیار افرادی غیرمسلمان بودند که تحت تأثیر منطق و کلام مؤثر و پرجاذبه او به اسلام مشرف شدند و در کشورهای عربی موقعیت ویژه ای داشت.»

استادان برجسته حوزه مشهد قرار گرفت.

سخنرانی در ۲۱ مهر ۵۷

مرحوم آیت ا... واعظ طبسی همراه دیگر علمای مبارز خراسان در زمینه انتشار اعلامیه و بیانیه‌های افشاگرانه و ایراد سخنرانی در طول انقلاب فعالیت می‌کرد و از ۱۶ مهر ۱۳۵۷ شهریه اختصاص یافته از سوی امام خمینی (ره)، به وسیله وی و آیت‌ا... محمدرضا محامی و آیت‌ا... شیخ ابوالحسن شیرازی میان طلاب تقسیم می‌شد. وی در سخنرانی خود در روز ۲۱ مهر ۱۳۵۷ در منزل آیت‌ا... حاج آقا حسن قمی گفت: «اگر در خرابه‌ها بمانم، به مبارزه با این دولت ننکین ادامه می‌دهم.»

تحصن در اعتراض به حمله مزدوران رژیم به بیمارستان امام رضا(ع)

در جریان حمله مزدوران رژیم به بیمارستان امام رضا (ع)، وی پس از مقام معظم رهبری، دومین نفر از علمای مبارز بود که در بیمارستان به تحصن پیوست (همان، ۵۴/۲۱) و همراه علمای دیگر این عمل رژیم را محکوم کرد.پس از صدور اعلامیه در هفتم دی و وقایع خونین نهم و دهم دی ماه، همراه با آیت‌ا... سید علی خامنه‌ای و دیگر علمای مبارز مجلس یادبودی در مسجد جامع گوهرشاد برگزار کرد و در اعتراض به ممنوعیت ورود امام خمینی(ره) به کشور، همراه با علمای مشهد از نهم بهمن ۱۳۵۷ در صحن امام خمینی(ره) به تحصن نشست.

منبع: مرکز اسناد انقلاب اسلامی

آیت ا...ا طبسی و ۵ ماه تا پیروزی انقلاب اسلامی

در مروری بر مبارزات و فعالیت‌های انقلابی رهبر معظم انقلاب در پنج ماه منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، نام آیت ا... طبسی بارها تکرار شده است. در گزارشی که دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت ا... خامنه‌ای منتشر کرده، نقش و اثرگذاری آن مرحوم تا حدودی نمایان است:

مسجد کرامت، مرکز مبارزه

اعتصاب گسترده کارکنان شرکت نفت از شهریورماه آغاز شده و مورد حمایت حضرت امام (ره)، علما و مردم قرار گرفته بود. پاییز ۵۷، فصل راهپیمایی و تظاهرات روزانه بود. شدت گرفتن مبارزات مردم و بازگشت آیت‌ا... خامنه‌ای از تبعید همه چیز را فراهم می‌کند تا «مسجد کرامت» مجدداً به قلب مبارزات مشهد تبدیل شود. مسجد کرامت و مثلث آیت‌ا... خامنه‌ای، شهید هاشمی‌نژاد و آیت ا... واعظ طبسی و شاگردانشان، مدیریت میدانی فعالیت‌های انقلابی مشهد را بر عهده دارند و تجمعات اقشار مختلف مردم با هماهنگی و سخنرانی آن ها هدایت می‌شود....

«یک ستادی تشکیل شد در مسجد کرامت برای هدایت کارهای مشهد و مبارزات. در آن ستاد مرحوم شهید هاشمی‌نژاد و برادرمان جناب آقای طبسی و من و یک مشت از برادران طلبه جوانی که همیشه با ما همراه بودند که دو نفرشان از آن ها هم الان شهید شدند؛ یکی شهید موسوی قوچانی؛ یکی هم شهید کامیاب. این دو نفر هم جزو آن طلبه‌هایی بودند که دائماً در کارهای ما با ما همراه بودند.»

مسجد کرامت و مثلث

آیت‌ا... خامنه‌ای،

شهید هاشمی‌نژاد و

آیت ا...واعظ طبسی

و شاگردانشان،

مدیریت میدانی

فعالیت‌های انقلابی

مشهدر ابر عهده

داشتندو تجمعات

اقشار مختلف

مردم با هماهنگی

و سخنرانی آن ها

هدایت می‌شد

ویژه‌نامه روزنامه *فرسان*

به مناسبت ار تحال آیت‌ا...واعظ طبسی

شنبه ۱۵ اسفند ماه ۱۳۹۴ - ۲۵ جمادی‌الاول ۱۴۲۷

تبعیدروی کاغذ

با اوج گرفتن مبارزه در سال ۵۷، شبکه‌ای از روحانیون و علمای شهرهای مختلف برای هماهنگی امور تشکیل می‌شود. حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای نیز مسئول هماهنگ‌کننده بین شهرهای مشهد و تهران شدند. ساواک خراسان از سویی از قوت گرفتن نبض انقلاب در مشهد و مسجد کرامت خشمگین است، اما از سویی آن قدر ضعیف شده که نمی‌تواند اقدام قابل توجهی برای مقابله با آن انجام دهد. ۲۷ آبان‌ماه شورای تأمین استان تبعید ۸ تن از روحانیون مشهد از جمله آیت‌ا... خامنه‌ای، شهید هاشمی‌نژاد و آیت ا... واعظ طبسی را تصویب می‌کند. مصوبه‌ای که حتی اعضای جلسه نیز به بی‌فایده بودن و عدم امکان اجرایی شدنش اعتراف می‌کنند.

محرم؛ ماه مبارزات مردمی

۲۹ آبان‌ماه در حالی که مردم مشهد خود را برای استقبال از ماه محرم آماده می‌کردند، در حرم مطهر امام رضا علیه‌السلام بین مأموران و تعدادی از مردم درگیری رخ می‌دهد و طی آن، مأموران داخل حرم اقدام به تیراندازی می‌کنند و برخی نقاط حرم بر اثر آن آسیب می‌بیند. خبر این اتفاق به سرعت در شهر می‌پچد و احساسات مردم را جریحه‌دار می‌کند. چند ساعت بعد استاندار خراسان و نایب‌التولیه آستان قدس با صدور اعلامیه‌ای که از رادیو پخش شد، این واقعه تأسف‌بار را محکوم و از مردم عذرخواهی می‌کند. او همچنین قول می‌دهد مرتکبین این واقعه را که اشتباه‌ا دست به تیراندازی زده‌اند مجازات کند. اما این بیانیه شائبه‌زده نمی‌تواند جلوی غیرت مردم و علما را بگیرد. پنجم آذرماه به مناسبت هفتمین روز حادثه تیراندازی در حرم مطهر از جانب علمای مشهد روز عز و تعطیل عمومی اعلام شد و راهپیمایی بزرگی توسط مردم به راه افتاد. روز اول محرم، حضرت امام (ره) در پیامی ضمن تأکید بر این که محرم‌ماه پیروزی خون بر شمشیر است، از مردم و وعاظ می‌خواهند در این ماه از فرصت استفاده کنند. پس از صدور پیام امام خمینی (ره)، آیت‌ا... خامنه‌ای به همراه شهید هاشمی‌نژاد به بجنورد، شیروان و قوچان سفر کرده و هماهنگی‌های لازم را در مبارزان و روحانیون مبارز این شهرها انجام می‌دهند. با آغاز ماه محرم، آقایان خامنه‌ای، هاشمی‌نژاد وطبسی هر شب در مدرسه نواب منبر می‌رفتند. «راهپیمایی‌ها هر روز از اطراف مدرسه نواب و مسجد کرامت شروع می‌شد. در این مسجد هم مراسمی منعقد می‌شد. [در تظاهرات] هر پارچه نوشته‌ای را دو نفر در دست می‌گرفتند و پشت آن انبوهی از مردم... [حرکت می‌کرد.ا در] پایان راهپیمایی‌ها من، آقای طبسی و آقای هاشمی‌نژاد سخنرانی می‌کردیم.

خطبه‌خوانی شب عاشورادر حرم مطهر امام‌رضا(ع) به نام امام خمینی(ره)

در این ایام، راهپیمایی‌ها و تظاهرات، هم تجمعات ضدحکومتی بود و هم مراسم عزاداری. از این رو، انتظامات شهر به دست مردم و انقلابیون افتاد. در ۱۹ آذرماه، روز تاسوعا، راهپیمایی عظیم چندصدهزار نفری با شعارهای «مرگ بر شاه» و «این شاه آمریکایی اعدام باید گردد» توسط مردم برگزار شد. ساعت سه بعد از ظهر حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای و شهید هاشمی‌نژاد برای جمعیت سخنرانی کردند و آیت ا... واعظ طبسی قطعنامه پایانی را قرائت کرد. در پایان تجمع اعلام شد که امشب مراسم خطبه‌خوانی در حرم مطهر توسط آیت‌ا... خامنه‌ای برگزار می‌شود و قرار است امشب به نام امام خمینی (ره) خطبه خوانده شود.

از سمت راست: آیت‌ا...ا

واعظ طبسی، آیت‌ا...

خامنه‌ای و حجت‌الاسلام

و المسلمین شهید

هاشمی‌نژاد

